

עמותת אמנים יוצרים גאה להציג:

תערוכת זוכת פרס 'מילה'

התערוכה 'רעש לבן' התאפשרה הודות לתרומתה הנדיבה של קרן 'מילה' לעמותת אמנים יוצרים בישראל וגלריה B.Y5. קרן 'מילה' הוקמה במטרה לתמוך בקרמיקאים בראשית דרכם המקצועית ולתת להם הזדמנות להציג תערוכת יחיד ראשונה תוך ליווי אוצרותי צמוד. הפרס הראשון הוענק לאמנית עדנה אוליבר.

רעש לבן עדנה אוליבר

אוצרת: טלי קיים



"Looking at many trees we find some that have structural features in common and form a genus or a species. This species manifests itself in every individual tree as far as resistant matter allows, and though individual trees may therefore differ, their differences are merely 'accidental' compared to the essence they share".¹

גלריה B.Y5 מעולם לא נראתה כה שקטה. במבט ראשון החלל עשוי להרגיש מינימליסטי להחריד או להפליא. עניין של טעם. לובן הקירות נמהל בגוון חמים יותר: הקירות עטופים ומלאים פסלי פורצלן המציפים כנקבוביות ויוצרים פני שטח מרובדים עשויים פרגמנטים עדינים שמזמינים אותנו להעמיק את מבטנו.

מבט נוסף חושף שכל קיר מכיל מערכת של איברים שתפקידם לא מוכר ולא ברור לנו. האם יש בהם מוביל או מובל? ובאיזה אופן הם מזמינים אותנו לחוות אותם? הציטוט המובא בראשית טקסט זה שייך להיסטוריון האמנות ארנסט גומברוך ובאמצעותו ניתן לסמן איך למרות ריבוי המינים והסוגים, חולקות הצורות המצויות על קירות הגלריה מהות משותפת.

בתערוכות קודמות בהן השתתפה, בחרה עדנה אוליבר להתייחס לאלמנטים אלה כ"צירים ומחברים מכאניים, גם ביולוגיים, כמו מפרקים של השלד בבעלי חיים או צירים של חלונות ומחברים של מבני עמודי חשמל" אך הודתה שמוצפנים בהם מסרים סודיים נוספים ושחוזר בהם מוטיב של הסתרה.²

בתערוכת היחיד הראשונה שלה, כזוכת פרס 'מילה' המוענק גם

הוא לראשונה על ידי עמותת אמנים יוצרים בישראל, בוחרת אוליבר לשלב בין עולם החי והדומם האוניברסלי שהשתקף בעבודתיה עד כה, לבין עולם פנימי, אינטימי ואישי. באופן סימבולי לחלוטין עם שמו של הפרס – מקיפה אותנו אוליבר ב"מילים", אובייקטים שכל אחד מהם מדברר אלינו את שפתה הפיסולית. יצירות שמתפקדות כאוצר מילים פיסולי כפי שמתברר גם בהמשך לקטלוג זה (ראו מגדיר לשוטטות בתערוכה).

על הקיר המערבי של הגלריה מוצגים תבליטי חומר לבן מקטעים מאיברי גופה הממשיים של אוליבר לצד דימויי גוף מדומיינים של דמויות אנונימיות, הכולאים בתוכם אחדים מאיברי הפורצלן המקיפים אותנו. גוף עבודות חשוף זה מגלה לנו סימביוזה המתקיימת בין היוצרת ויציר כפיה. חיבור בל ינתק.

בספרו הפואטיקה של החלל, מצטט הפילוסוף הצרפתי גסטון בשלר חוקר מן המאה ה-18 שראה במאובנים טיטות או סקיצות מוקדמות לצורות מהן נוצר גוף האדם, נסיונות ראשוניים של הטבע ליצור אדם. בסימבוליזם מימי הפולקלור הנוצרי, הוא מספר, הקונכיה נתפסה כסימבול לגוף האנושי ובתוכה, האמינו, שוכנת הנשמה.³

בהינתן פרשנות שכזו, מתבהר לנו שגם שאר קירות הגלריה מציגים בפנינו את איברי גופה ונימי נפשה של עדנה אוליבר. רבים מהם, מהווים קונכיות זה לזה ושוכנים חלק בתוך חלק. החלל כולו עוטף אותנו, אנו למעשה מצויים בפנים מתבוננים החוצה; בתוך החלל אשר כקונכיה ניעור לחיים באמצעות השהות שלנו בו. בביקורנו אנחנו מזינים את נשמת אפן של היצירות. במרכז החלל השאירה לנו אוליבר מספר דוגמאות להתנסות איתן באופן חופשי.

1. Ernest Gombrich, Norm & Form: Studies in the Art of the Renaissance, New York: Phaidon Publishers, 1971, p.87

2. מתוך הצהרת אמן של עדנה אוליבר, 2021.

3. Gaston Bachelard, The Poetics of Space, New York: Pinguine Books, 2014, p. 135.

אובייקטים המתפקדים כגושיוות. כמו רכבי מחקר אשר נשלחים לחלל כדי לייצר תקשורת ולמסור נתונים, יציקות הפורצלן מפגישות בינינו ובין האמנית.

העיטוף מאפיין את עבודותיה של אוליבר עוד מתקופת לימודיה במחלקה לעיצוב קרמי וזכוכית בבצלאל שם יצירותיה הראשונות נועדו לליבישה. בהמשך ביקשה לייצר אינטראקציה בין העבודה לצופה באמצעות מגע, תנועה וצליל. תזוזת חלקי הפסלים בידינו מפיחה בהם רוח חיים ויוצרת מנעד צלילי ייחודי לכל אחד מהם. ולכל אחד ואחת מאיתנו מגע ספציפי היוצר דיאלוג ייחודי מול האובייקט הפיסולי.

במחזה האנגלי 'פיגמליון' מתוארת ההגייה הצלילית של השפה כקובעת מעמדות וחורצת גורלות בחברה. גיבורת המחזה, אלייזה דוליטל, "מעוצבת" על ידי מומחה הפונטיקה פרופ' הנרי היגינס כאשר חברה מהמעמד הגבוה. אך בשונה מגלתיאה, הדמות המפוסלת המושלמת בה מתאהב הפסל המיתולוגי פיגמליון בספר המטמורפוזות של אובידיוס, דוליטל קמה על "יוצרה" ודורשת לבחור את גורלה שלה. איזו זהות מטמינה אוליבר בפסליה? והאם למרות חישובים מדוקדקים הם אכן סרים למרותה האבסולוטית?

המסר בבקבוק שנושאים עמם צלילי הפסלים אינו נהיר לנו. איננו דוברים את שפתם ושוטטות חד פעמית בחלל לא מספיקה כדי ללמוד שפה זו ואף לא כדי לצבור אוצר מילים התחלתי.

אך בדומה לעצים שהוזכרו בדבריו של גומבריק – הצלילים חולקים יסוד משותף בהיותם מופקים מגופים שביניהם מתקיים דמיון צורני וחזרתיות.

תבניתיות זו באה לידי ביטוי ביריעות שנוצרות על ידי שיטת מחבר

קרמית ייחודית בין אובייקטים שהמציאה עדנה אוליבר. ניתן להתרשם מטכניקה זו למשל בשרשראות התלויות סמוך לדלת הכניסה. אלה מורכבות מעשרות חלקים מפוסלים המתחברים באופן בל ינתק בתהליך שריפה מחושב ומדוקדק הלוקח בחשבון את התכווצות החומר בשינוי הטמפרטורה שמתקיים בתוך התנור אל מול חדר הסטודיו הצונן. את תכנונו של תהליך זה חושפת בפנינו עדנה אוליבר ברישומי עיפרון מפורטים המשתלשלים ממגילות נייר משל נלקחו מסטודיו של איש רנסאנס. פרקטיקת סטודיו אשר יוצאת כעת לאור ומקרבת אותנו עוד אל עולמה הפנימי היוצר של עדנה אוליבר.

יתכן אם כן, שאיננו זקוקים לפיענוח השפה שלפנינו. כיוון שבהתמסרות לחוויה החושית נגלה שהיא למעשה מוכרת לנו. הבלשן נעם חומסקי גורס כי ישנו "דקדוק אוניברסלי" שכל בני האדם נולדים עמו. הוא מבחין שבשפה קיים מבנה עומק המבטא מחשבה, ומבנה שטח – התצורה הפיזית-פונטית. מבני העומק ממש כמו המגע האינדיווידואלי שלנו בכל אחד מהפסלים – אינם זהים. אך כולנו שותפים ברגע זה לצפייה במבנה שטח: ארגון וסידור מרכיבי משפט אשר בדרך כלל רלוונטי לפענוח, הפעם משמעותו לא נחשפת בחלל.

הקירות הלבנים התמימים שמקיפים אותנו אולי מרגישים יותר סוערים למול מחשבות אלה. השקט העוטף נדמה כרב שיח ער שמתקיים בתדר אחר. שומעות/ים?

טלי קיים

אוצרת התערוכה





מראה הצבה קיר מזרחי, 2023, פורצלן,
יציקה לתבנית, צילום: לירז סיאני לופז



המגדיר נועד להשלים ולהעמיק את חוויית ההתבוננות בתערוכה 'רעש לבן' של עדנה אוליבר.

המונחים – המתארים שמות פעולות ומצבי קיום מומצאים – קיבלו השראה מהיצירות של האמנית ומתכתבים עם העולם שהיא יוצרת. המלים הללו מדברות את העולם שבו מתקיימות הצורות ומציעות שפה ייחודית שעוזרת לנווט בו.

**לשיטוט בתערוכה "רעש לבן" של עדנה אוליבר
קונספט וכתובה: טלי גלסקי, משוררת וכתבת מדע**

אוֹסִימוֹרְפִיזְם

שינוי ספונטני של מסת החפץ בהתאם לקצב פעימות הלב של האוחזים בו

אֵינוֹם

הַאֲנֶשֶׁה שיוצרת תנועה המתהדקת סביב ההיעדר

אִיסְטִיקוֹם

יציבות המתרחשת לאחר שקשוק מתמשך בתוך רִיק

אָנְסוֹם

תכונה באובייקט שגורמת למתבוננים לזהות בו חלק מעצמם

אָפּוֹסִימְיָה

נקודת המפגש בין קיפול להתפצלות

אָפִינּוֹר

קו המתאר הנמוג שנותר בחלל לאחר היעלמותה של צורה

אֶקְטוֹכְרוֹן

מגע הריק על העור כאשר יוצאים לרגע משטף הזמן

בְּרִים

הצליל שעולה מנקבוביות העור כאשר נפרדים ממחשבה לא-רצויה

גְּלִיאוֹפִנְיָה

הטקסטורה שנוצרת בחלק הפנימי של מיכל כשהוא מתמלא בצחוק

זְלִיקָה

מתווה התנועה של זרימה אל תוך מצב מוצק

עשרימון משוכלל, 2022. פורצלן, יציקה לתבנית, קוטר 27 ס"מ
צילום: דניאל חנוך





לוֹדָה, 2022, פורצלן ואבנית, יציקה
לתבנית ואינליי (inlay), לחיצה
לתבנית, 5.5×14.5×14.5 ס"מ,
צילום: לירז סיאני לופז

יריעת חיבורים, 2023, פורצלן,
יציקה לתבנית, 46×36 ס"מ
צילום: דניאל חנוך





דומז, 2023. פורצלן, יציקה
לתבנית, 14×14.5×14.5 ס"מ,
צילום: לירז סיאני לופז

זְנוּר

הצד החשוך של משטח שצדו האחר נשטף באור

זְפִירָקָס

מחומש שקצותיו נעים כאדוות כשמתקרבים אליו

טְרִיפְלָקָס

גוף שמורכב משקעים, חודים ושתיקה

לְפִיפָה

פעולת אחיזה שמשלבת ליטוף

מְלוֹפוֹרְמוֹס

מכלול הדימויים שמתקבל כאשר מתבוננים באובייקט ורואים בבת אחת את שלבי התפתחותו העתידיים

נוֹץ

כיס פנימי שבו נשמרים צלילי ילדות

נְלִפוֹרְמִיזָם

תופעה ביולוגית שמתבטאת באיבוד היכולת לחוש צורה

נְמֹשׁ

המרווח בין השכבות שעתידות להצטבר על אובייקט מסוים

סִיקְנוֹטָרוֹ

התדר המחבר בין קודקודי קונוסים

סְלְגְדוֹנְיִים

הופעת פסי רוחב במרקם החיצוני של צילינדר כתוצאה מהתערפלות



מראה הצבה, 2023, צילום: דניאל חנוך

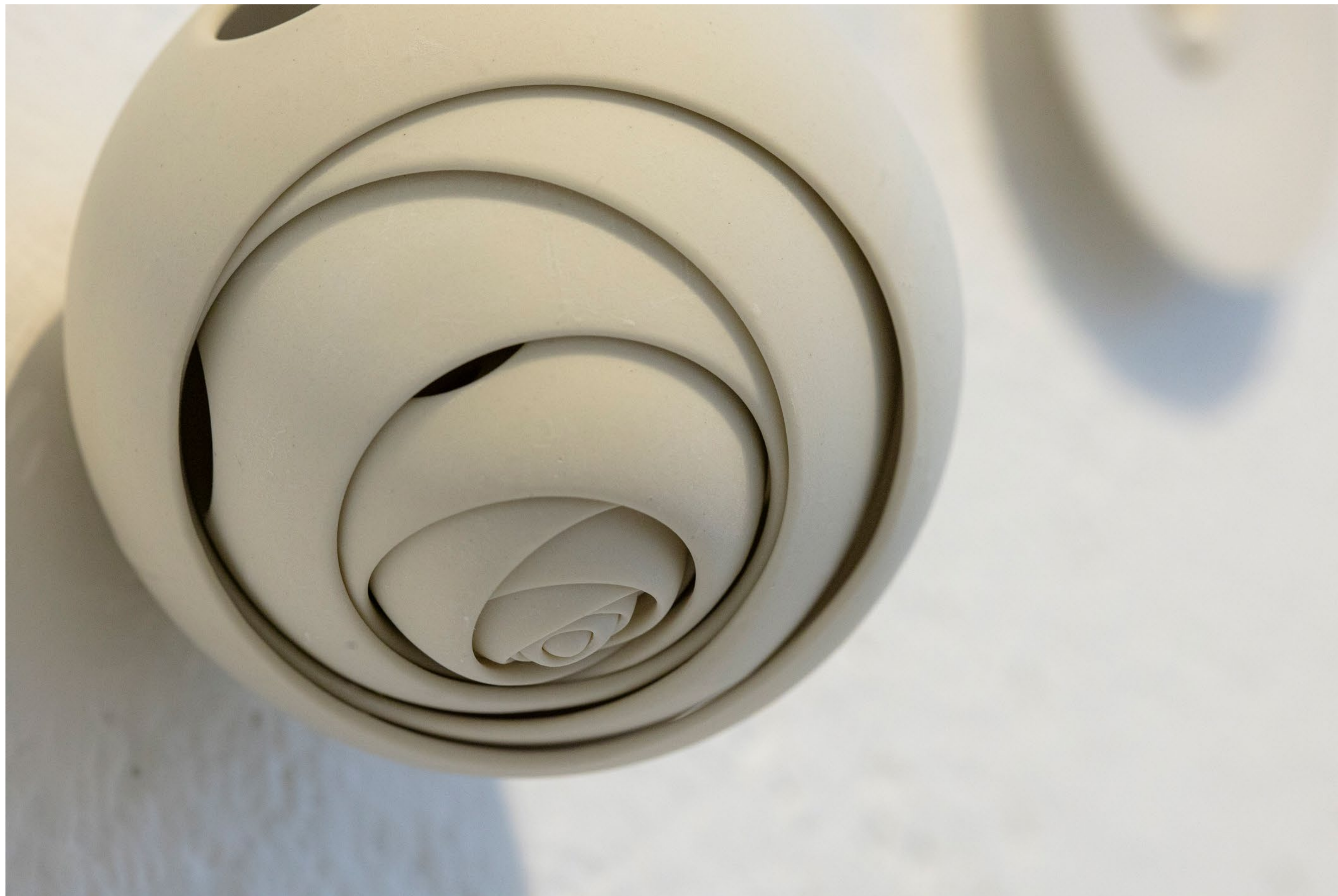
תבליט יד אוחות, 2023,

אבנית, 40×22.5

צילום: דניאל בלוך



בתוך תוכו, 2023, פורצלן,
יציקה לתבנית, 8.5 ס"מ
צילום: לירז סיאני לופז



בימָטָק, 2023, פורצלן, יציקה
לתבנית, קוטר 14 ס"מ,
צילום: דניאל חנוך



פְּלֵאוֹלוֹם

חומר שמסוגל להתגבר על כוח הכבידה כתוצאה מחשיפה לאור

פְּנִימִיּוֹת

הנאדיות הממלאות צלילים שלא נשמעו עדיין

קוֹלוֹדְרוֹם

הפרוזודור שדרכו עוברים המרווחים

קוּמְפוּגְלִין

עוצמת הבהק שנפלט מאובייקט חולייתי העומדת ביחס ישיר למהירות שבה מתארגנות החוליות לגוף אחד

שְׁנֵאבְּלִיּוֹת

היכולת להיות עגול ומרובע בו זמנית

שְׁנוּם

רחש הרוח בגומחה הנוצרת משליפה של אובייקט חבוי

פרט מתוך טולילים, 2023.
פורצלן, יציקה לתבנית,
25X50X50 ס"מ
צילום: דניאל חנוך



התכנסות מכונפת, 2023,
פורצלן, יציקה לתבנית ופיסול
חופשי, 26×26×20 ס"מ,
צילום: דניאל חנוך



מערום התכנסויות מכונפות, 2023,
פורצלן, יציקה לתבנית ופיסול
חופשי, צילום: דניאל חנוך



רעש לבן: עדנה אוליבר

תערוכת זוכת פרס 'מילה'

אוצרת: טלי קיים

גלריה B.Y5 רח' בר יוחאי 5, תל אביב

יו"ר העמותה: סיגל זוז

מנהלת העמותה והגלריה: עדי שבתאי-פפז

ע. מנהל: נועה וינשטיין

צילומים: דניאל חנוך ולירז סיאני לופז

עיצוב גרפי: סטודיו רוני ורוני

כתיבת מגדיר לשיטוט בתערוכה: טלי גלסקי

אמנית מיצג: אביגיל כוכבי

עמוד 2: פרט מתוך **יריעת שתי וערב**, 2023

פורצלן, יציקה לתבנית, 127×90 ס"מ

גלריה B.Y5 רחוב בר יוחאי 5, תל-אביב
שעות פתיחה: ב'–ד' 10:00–16:00,
ה' 11:00–18:00, ו'–ש' 10:00–14:00

